

prima instanță: C. Stănilă
instanța de apel: E. Ababei, N. Chircu, V. Harmanuic

dosarul nr. 2ra-2780/13

DECIZIE

04 octombrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul Valeriu Doagă

Judecătorii

Ala Cobăneanu, Iuliana Oprea

Sveatoslav Moldovan, Ion Corolevschi

examinând recursul declarat de către Ministerul Finanțelor, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Pavel Nemerenco împotriva Ministerului Finanțelor și Procuraturii Generale cu privire la repararea prejudiciului material și moral, împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 25 aprilie 2013, prin care au fost respinse apelurile declarate de către Procuratura Generală, Ministerul Finanțelor și Pavel Nemerenco și a fost menținută hotărârea Judecătoriei Glodeni din 05 decembrie 2012,

c o n s t a t ă:

La 01 octombrie 2012, Pavel Nemerenco a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Finanțelor și Procuraturii Generale cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că la 15 septembrie 2011, prin ordonanța procurorului mun. Bălți a fost încetată urmărirea penală în privința sa din lipsa în acțiunile sale a elementelor infracțiunii prevăzute de art. 344 alin. (1) din Codul penal.

La 29 septembrie 2011, printr-o altă ordonanță a procurorului în Serviciul Nord al Procuraturii Anticorupție a fost încetată urmărirea penală în privința sa din motivul lipsei în acțiunile sale a faptului infracțiunii, iar la 21 octombrie 2011, prin ordonanța procurorului în Procuratura mun. Bălți a fost clasată cauza penală din motivul lipsei elementelor infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) din Codul penal în acțiunile sale.

Menționează că pe toate aceste cazuri, el a fost tras la răspundere penală și recunoscut în calitate de bănuț ilegal.

Conform art. 23 alin. (3) din Codul de procedură penală, persoana achitată sau în privința căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare are dreptul să fie repusă în drepturile sale personale pierdute, precum și să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.

Conform art. 7 din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale

instanțelor judecătorești, prejudiciul cauzat persoanei fizice se repară integral și i se restituie sumele plătite pentru asistență juridică, sumele echivalente prejudiciului moral și cheltuielile efectuate în legătură cu chemările la organul de urmărire penală.

Afirmă că conform chitanțelor nr. 910700 din 05 iulie 2011, nr. 910601 din 05 iulie 2011 și nr. 910829 din 22 septembrie 2011, el a suportat cheltuieli pentru asistență juridică în sumă de 3000 lei.

De asemenea, a suportat și cheltuieli în legătură cu chemările la organele de urmărire penală (Glodeni-Bălți-Glodeni) în sumă de 266,40 lei.

În afară de această, prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, i-a fost cauzat și prejudiciu moral

Prin urmare, solicită încasarea de la Ministerul Finanțelor a sumei de 3266,40 lei, în vederea reparării prejudiciului material, care constă din cheltuielile de asistență juridică suportate în cadrul urmăririi penale și cheltuielile de transport în sumă de 266,40 lei și a sumei de 30000 lei, în vederea reparării prejudiciului moral, precum și a cheltuielilor de judecată.

În ședința de judecată a primei instanțe, Pavel Nemerenco și-a concretizat pretenția cu privire la repararea prejudiciului material, solicitând încasarea doar a cheltuielilor de asistență juridică suportate în cadrul urmăririi penale în sumă de 3000 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Glodeni din 05 decembrie 2012 acțiunea a fost admisă parțial și a fost încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Pavel Nemerenco suma de 3000 lei, cu titlu de prejudiciu material, suma de 10000 lei, cu titlu de prejudiciu moral și cheltuielile de judecată în sumă de 1240 lei. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 25 aprilie 2013 au fost respinse apelurile declarate de către Procuratura Generală, Ministerul Finanțelor și Pavel Nemerenco și a fost menținută hotărârea primei instanțe.

La 21 iunie 2013, în termenul prevăzut de lege, Ministerul Finanțelor a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea hotărârilor judecătorești și emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea integrală a acțiunii.

Recurentul Ministerul Finanțelor, în motivarea recursului, a indicat că hotărârile judecătorești sunt neîntemeiate. Instanțele judecătorești au interpretat eronat dispozițiile legii materiale și procedurale, deoarece nu a fost argumentată și justificată suma de 10000 lei, care a fost încasată cu titlu de prejudiciu moral.

Menționează că instanțelor judecătorești nu s-au pronunțat pe care probe s-au bazat la calcularea cheltuielilor de judecată în sumă de 4240 lei.

Consideră că cuantumul prejudiciului material urmează a fi apreciat având în vedere și buna credință a intimatului.

Prin referința depusă la 24 iulie 2013 Procuratura Generală a solicitat admiterea recursului declarat de către Ministerul Finanțelor.

În conformitate cu art. 440 alin. (2) Codul de procedură civilă, completul din 3 judecători prin încheierea din 28 august 2013 a considerat recursul admisibil și a dispus examinarea fondului de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul neîntemeiat și care urmează a fi respins cu menținerea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

Conform art. 3 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 1545-XII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în conformitate cu prevederile prezentei legi, este reparabil prejudiciul material și moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală.

Conform art. 1405 alin. (1) din Codul civil, prejudiciul cauzat persoanei fizice prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunității se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.

În temeiul dispozițiilor legale citate se instituie obligația generală a statului de a repara persoanelor fizice prejudiciul material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Din materialele dosarului rezultă că la 06 iulie 2011, Pavel Nemerenco a fost audiat în calitate de bănuیت în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) din Codul penal, fapt confirmat prin procesul-verbal de audiere a bănuیتului din 06 iulie 2011, iar la 26 iulie 2011, prin ordonanța procurorului în Procuratura or. Glodeni, Pavel Nemerenco a fost recunoscut în calitate de bănuیت în cauza penală nr. 2011098004.

La 21 octombrie 2011, prin ordonanța procurorului în Procuratura mun. Bălți a fost clasată cauza penală nr. 2011098004 din lipsa elementelor infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) din Codul penal în acțiunile lui Pavel Nemerenco.

De asemenea, din materialele dosarului rezultă că la 06 iulie 2011, prin ordonanța procurorului în Procuratura or. Glodeni, Pavel Nemerenco a fost recunoscut în calitate de bănuیت în cauza penală nr. 2011098003.

Prin ordonanța procurorului în Procuratura mun. Bălți din 15 septembrie 2011 Pavel Nemerenco a fost scos de sub urmărire penală în dosarul penal nr. 2011098003 și a fost încetată urmărirea penală în privința acestuia din lipsa în acțiunile sale a elementelor de infracțiune prevăzute de art. 344 alin. (1) din Codul penal.

Ulterior, prin ordonanța procurorului Serviciului Nord al Procuraturii Anticorupție din 22 septembrie 2011 Pavel Nemerenco a fost recunoscut în

calitate de bănuir în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) din Codul penal în cauza penală nr. 2011046016.

Prin ordonanța procurorului în Serviciul Nord al Procuraturii Anticorupție din 29 septembrie 2011 a fost încetată urmărirea penală inițiată în cadrul cauzei penale nr. 2011048022 din motiv că în acțiunile comisariului-adjunct pentru lucrul operativ al Comisariatului raional de poliție Glodeni, Pavel Nemerenco lipsește faptul infracțiunii.

Înaintând prezenta cerere de chemare în judecată, Pavel Nemerenco a solicitat încasarea din contul Ministerului Finanțelor a sumei de 3000 lei, în vederea reparării prejudiciului material, care constă din cheltuielile de asistență juridică suportate în cauzele penale și a sumei de 30000 lei, în vederea reparării prejudiciului moral, precum și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 3100 lei.

Instanțele judecătorești, fiind investite cu judecarea pricinii în cauză, au ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii, încasând din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Pavel Nemerenco suma de 3000 lei, în vederea reparării prejudiciului material, suma de 10000 lei, în vederea reparării prejudiciului moral și cheltuielile de judecată în sumă de 1240 lei, iar în rest respingând acțiunea ca neîntemeiată.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, analizând materialele anexate la dosar, în coraport cu legislația în vigoare ce guvernează raportul juridic litigios, ajunge la concluzia că soluția dată de către instanțele judecătorești este una legală și întemeiată.

Conform art. 7 lit. e) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în cazurile menționate la art. 3, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie sumele plătite de ea pentru asistența juridică.

Din materialele dosarului rezultă că avocatul Serghei Bodarev a participat pe cauzele penale și a acordat servicii juridice lui Pavel Nemerenco, pentru care ultimul a achitat suma de 3000 lei, fapt confirmat prin bonurile de plată nr. 910601 și nr. 910700 din 05 iulie 2011 și nr. 910829 din 22 septembrie 2011 (f. d. 51-53). Aceste cheltuieli au fost reale, necesare și cu un quantum rezonabil, care corespund prevederilor art. 96 CPC.

Ținând cont de aceste circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele judecătorești corect au încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Pavel Nemerenco suma de 3000 lei, în vederea reparării prejudiciului material.

Conform art. 11 alin. (1) din Legea privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; rezonanța

pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice; măsura în care compensația bănească poate atenua suferințele fizice și psihice cauzate; durata aflării nelegitime a persoanei în detenție.

Or, conform art. 1423 din Codul civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Actele pricinii denotă faptul că în privința lui Pavel Nemerenco a fost începută urmărire penală pe trei dosare penale și în cadrul acestora, ultimul a fost recunoscut în calitate de bănuț. Pe toată perioada efectuării urmăririi penale, Pavel Nemerenco a fost chemat la organele de urmărire penală și procuratură.

De asemenea, actele pricinii denotă și faptul că în prezența colaboratorilor de poliție, cu care lucra, a fost efectuată percheziția în biroul de serviciu al lui Pavel Nemerenco, care a activat în calitate de comisar-adjunct pe parcursul a 15 ani, astfel, fiindu-i cauzate suferințe sufletești și psihice ce s-au exprimat prin jignire, rușine, umilință și stare de discomfort.

Cu referire la prevederile legale menționate și având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate, starea de stres și retrăirile suportate de către Pavel Nemerenco, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că instanțele judecătorești corect au încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Pavel Nemerenco suma de 10000 lei, în vederea reparării prejudiciului moral, sumă care poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce satisfacție persoanei vătămate, la caz intimatului Pavel Nemerenco, iar argumentele invocate de către Ministerul Finanțelor în acest sens nu pot fi reținute ca întemeiate.

Din materialele dosarului rezultă că la 13 septembrie 2012, Pavel Nemerenco a achitat avocatului Serghei Bodarev suma de 3100 lei, fapt confirmat prin bonul de plată nr. 910485 din 13 septembrie 2012 (f. d. 54).

În conformitate cu art. 96 CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile.

Reieșind din prevederile normei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că instanțele judecătorești corect au încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul lui Pavel Nemerenco cheltuielile de asistență juridică în sumă de 1240 lei, sumă care este necesară, reală și rezonabilă.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către recurent sunt neîntemeiate, Colegiul civil,

comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul și de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Ministerul Finanțelor.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 25 aprilie 2013 și hotărârea Judecătoriei Glodeni din 05 decembrie 2012 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Pavel Nemerenco împotriva Ministerului Finanțelor și Procuraturii Generale cu privire la repararea prejudiciului material și moral.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă

Ala Cobăneanu

Iuliana Oprea

Sveatoslav Moldovan

Ion Corolevschi